

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

จากการที่การเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโดฮาขององค์การการค้าโลกชะลอตัวลงและมีอันต้องหยุดชะงักไป หลังจากทีนาย Pascal Lamy ผู้อำนวยการองค์การการค้าโลกได้แถลงเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 ว่าการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโดฮาจำเป็นต้องเลื่อนออกไปโดยไม่มีกำหนด ซึ่งเบื้องหลังของการออกมาแถลงเลื่อนการเจรจาดังกล่าวเป็นผลมาจาก สหรัฐอเมริกาไม่ยินยอมลดการอุดหนุนสินค้าเกษตรภายในประเทศลง ตามข้อเรียกร้องของประเทศสมาชิกหลายประเทศ การเลื่อนการเจรจาออกไปอย่างมีกำหนดนี้ส่งผลกระทบต่อทั้งองค์การการค้าโลก การค้าระหว่างประเทศ และประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลกด้วย

การเจรจาแบบทวิภาคี หรือการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีได้ขยายตัวกว้างขวางมากขึ้น โดยสหรัฐอเมริกาได้หันไปใช้ยุทธศาสตร์การจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีในรูปแบบทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าต่างๆ ทั้งกับประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา จนเป็นกระแสการแข่งขันกันจัดทำเขตการค้าเสรีไปทั่วโลก ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ประเทศสิงคโปร์นับเป็นประเทศที่เดินหน้านำในการจัดทำเขตการค้าเสรีแบบพหุภาคีอย่างรวดเร็ว

รัฐบาลของประเทศไทย (นำโดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) ในสมัยนั้นเกรงว่าประเทศไทยอาจตกขบวนรถไฟของกระแสข้อตกลงเขตการค้าเสรี หรืออาจมีการสูญเสียประโยชน์อันพึงได้จากการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่รัฐบาลเร่งเดินหน้าเจรจาเพื่อจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็ได้มีการลงนามในความตกลงเขตการค้าเสรีไปแล้วกับหลายประเทศ อาทิ เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ไทย-จีน เริ่มลดภาษีนำเข้าผัก-ผลไม้ก่อน) เขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เป็นต้น

การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี ซึ่งต้องมีการเจรจาแลกเปลี่ยนการเปิดเสรีในภาคเศรษฐกิจต่างๆ ระหว่างกันนั้นย่อมต้องมีทั้งฝ่ายที่ได้ประโยชน์ และฝ่ายที่เสียประโยชน์ แม้ว่าโดยภาพรวมแล้วจะพบว่า ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยสุทธิแล้วจะมีมากกว่าการไม่จัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้นๆ ก็ตาม แต่ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ การจัดทำเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนี้ ภาวการณ์ที่ปรากฏซึ่งเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจที่มีประชากรอาศัยอยู่เกือบครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด และเป็นภาคที่มีประชากรที่ยากจนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ได้รับประโยชน์จากการจัดทำเขตการค้าเสรีเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น อันได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่

- 1) วิเคราะห์การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ต่อความเป็นธรรมในภาคเกษตรกรรมของไทย
- 2) วิเคราะห์บทบาททางการเมืองในการเจรจาจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีของประเทศไทย
- 3) เสนอแนะแนวทางในการจัดทำเขตการค้าเสรีเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อภาคเกษตรกรรมของไทยต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความ และข้อมูลสถิติทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสื่อประเภทต่างๆ

นิยามศัพท์

ความเป็นธรรม หมายถึง ความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนอยู่ในภาคเศรษฐกิจต่างๆ ได้แก่ ภาคเกษตรกรรมกับภาคนอกเกษตรกรรม อันได้แก่ ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยของคนที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยของคนที่ยอยู่นอกภาคเกษตรกรรม

ภาคเกษตรกรรม หมายถึง ภาคการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพืชและสัตว์ โดยอาศัยทรัพยากรการผลิต ดิน และน้ำเป็นสำคัญ เพื่อการผลิตอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และวัตถุดิบอื่นๆ และโดยที่ภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่ใช้ทรัพยากรดินและน้ำเป็นหลัก จึงเป็นภาคที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลจากเมืองที่มีทรัพยากรที่ดินมาก หรือที่เรียกกันว่าเป็นภาคชนบท ดังนั้น ภาคเกษตรกรรมและภาคชนบทจึงเป็นภาคที่จะใช้ควบคู่กันไปและทดแทนกันได้